

INKLYUZIV TALIMNING TIBBIY-PEDAGOGIK-IJTIMOIIY MODELII

Qodirova Nigina G'ayrat qizi

+998943241678

Annotatsiya: Bugungi kunda inklyuziv ta'lim global ta'lim tizimlarining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. U nafaqat nogironligi yoki maxsus ehtiyojlari bo'lgan bolalarni ta'lim tizimiga qamrab olishni, balki jamiyatda tenglik va adolatni ta'minlashga ham qaratilgan. Inklyuziv ta'limning dolzartligi turli ijtimoiy, siyosiy va iqtisodiy sharoitlarda o'z ahamiyatini oshirib bormoqda, chunki dunyo bo'ylab ta'lim tizimlarini rivojlantirishda muhim omil sifatida qaralmoqda. Quyida inklyuziv ta'limning bugungi kundagi dolzartligi haqida ba'zi asosiy jihatlar ko'rib chiqiladi:

Kalit sozlar:

Inklyuziv talim

maxsus ehtiyojlar

nogironlik

Tibbiy model pedagogik model

Ijtimoiy model

Kirish:

Inklyuziv ta'lim – bu barcha bolalar, shu jumladan nogironligi yoki maxsus ehtiyojlari bo'lganlar uchun ta'lim jarayonida teng imkoniyatlarni taqdim etishga qaratilgan ta'lim tizimidir. Inklyuziv ta'lim nafaqat bolalarning bilim olish imkoniyatlarini kengaytirish, balki ularning ijtimoiy, ruhiy va jismoniy rivojlanishiga ham hissa qo'shadi. Tibbiy, pedagogik va ijtimoiy model ushbu jarayonni yanada samarali va barqaror qilishga yordam beradi. Ushbu maqolada inklyuziv ta'limning tibbiy, pedagogik va ijtimoiy modelining asosiy jihatlari tahlil qilinadi.

Inklyuziv ta'limning tibbiy modeli

Tibbiy model, odatda, bolalarning nogironligi yoki maxsus ehtiyojlarini bartaraf etishga qaratilgan yondashuvni ifodalaydi. Tibbiy modelda asosiy e'tibor bolalar va o'quvchilarning jismoniy yoki psixologik holatini yaxshilashga qaratilgan muolajalarga qaratilgan. Bu modelda maxsus yordamchi vositalar (masalan, eshitish apparatlari, ko'rish apparatlari, o'rganishdagi qiyinchiliklarni bartaraf etishga yordam beradigan vositalar) va mutaxassislar (reabilitatsiya shifokorlari, psixologlar, terapevtlar) yordamida ta'lim jarayoni qo'llab-quvvatlanadi.

Tibbiy modelda asosiy maqsad – bolalarning nogironliklarini va maxsus ehtiyojlarini kamaytirishdir, lekin ba'zida bu model o'quvchilarning ijtimoiy va pedagogik ehtiyojlariga yetarlicha e'tibor bermasligi mumkin. Shuning uchun tibbiy modelning afzalliklari va kamchiliklarini hisobga olish zarur

Asosiy qism**Inklyuziv ta'limning pedagogik modeli**

Pedagogik model inklyuziv ta'limni tashkil qilishda asosiy yondashuvlardan biridir. Pedagogik modelda ta'limning metodik va psixologik jihatlari muhim o'rin tutadi. Bu modelda, o'quvchilarning individual xususiyatlari, ehtiyojlari va imkoniyatlari inobatga olinadi. Pedagoglar maxsus dasturlar va metodlarni ishlab chiqish, o'quvchilarning o'ziga xos talablari asosida ta'limni individualizatsiya qilishga harakat qiladilar.

Pedagogik model inklyuziv ta'lim jarayonini muvaffaqiyatli amalga oshirishda muhim rol o'ynaydi, chunki bu model o'quvchilarning ijtimoiylashuvi va jamoaga integratsiyasini ta'minlaydi. O'qituvchilar o'z darslarini turli xil metodlar, masalan, vizual, eshitish va kinestetik usullar orqali o'tkazadilar, bu esa barcha o'quvchilarga ta'lim olish imkoniyatlarini oshiradi.

Inklyuziv ta'limning ijtimoiy modeli

Ijtimoiy model inklyuziv ta'limning asosiy prinsiplarini amalga oshirishda eng muhim yondashuvlardan biridir. Ijtimoiy model, bolalarning nogironligi yoki maxsus ehtiyojlari mavjudligi bilan bog'liq bo'lgan ijtimoiy to'siqlarni bartaraf etishga qaratilgan. Ijtimoiy modelda, ta'lim tizimi bolalarni jamiyatga to'liq integratsiya qilishni maqsad qiladi, bu orqali ular teng huquqlarga ega bo'lib, jamiyatda faol va muvozanatli a'zolar bo'lib rivojlanishadi.

Ijtimoiy modelda ta'lim jarayonida nafaqat o'qituvchilar, balki jamiyat va ota-onalar ham muhim rol o'ynaydi. Jamiyatda inklyuziv ta'limni qo'llab-quvvatlash uchun o'qituvchilar, ota-onalar, sog'liqni saqlash mutaxassisleri va boshqa ijtimoiy tashkilotlar o'rtasida hamkorlik zarur. Bunday yondashuv o'quvchilarni jamiyatga integratsiya qilish, ularning o'zaro aloqalarini rivojlantirish va o'zaro hurmatga asoslangan ijtimoiy muhiti yaratish imkonini beradi.

Inklyuziv ta'limning afzalliklari

Teng imkoniyatlar yaratish: Inklyuziv ta'lim hamma bolalarga – nogironligi bo'lgan yoki bo'lmagan – teng imkoniyatlar yaratadi. Bu, o'z navbatida, jamiyatda noxolislik va kamsitishni kamaytiradi.

Shaxsiy rivojlanish: O'quvchilar individual ehtiyojlar va xususiyatlariga mos keladigan ta'lim usullaridan foydalangan holda o'zlarining intellektual va ijtimoiy qobiliyatlarini rivojlantiradilar.

Jamiyatda ijtimoiy integratsiya: Inklyuziv ta'lim orqali nogironligi bo'lgan bolalar jamiyatda o'z o'rnini topadi, bu esa ularni jamiyatning faol a'zosiga aylantiradi.

Ota-onalar va jamiyatning qo'llab-quvvatlashi: Inklyuziv ta'lim ota-onalar va jamiyatning faol ishtirokini taqozo etadi, bu esa ta'limning samaradorligini oshiradi.

Xulosa

Inklyuziv ta'limning tibbiy, pedagogik va ijtimoiy modellari bir-birini to'ldiruvchi va qo'llab-quvvatlovchi tizimni tashkil etadi. Tibbiy model o'quvchilarning jismoniy va psixologik holatini yaxshilashga yordam beradigan vositalarni taqdim etadi, pedagogik model esa ta'lim jarayonini individuallashtirish va moslashtirish imkoniyatini beradi. Ijtimoiy model esa, jamiyatda o'quvchilarning to'liq integratsiyasini ta'minlashga qaratilgan. Bularning barchasi inklyuziv ta'limni samarali amalga oshirishda muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, inklyuziv ta'lim barcha bolalar uchun teng imkoniyatlarni yaratishda jamiyatning rivojlanishiga katta hissa qo'shadi.